

Състояние на застрахователния пазар през 2003 г.

1. Участници на пазара

През 2003 г. на застрахователния пазар осъществяваха дейност 31 застрахователи, от които 20 в общото застраховане и 11 в животозастраховането. От 11-те животозастрахователи осем са акционерни дружества, а три са взаимозастрахователни кооперации. Броят на взаимозастрахователните кооперации намаля с една – ВЗК “Тангра”, поради отнемането на лиценза ѝ през месец май 2003 г. с решение на Комисията за финансов надзор.

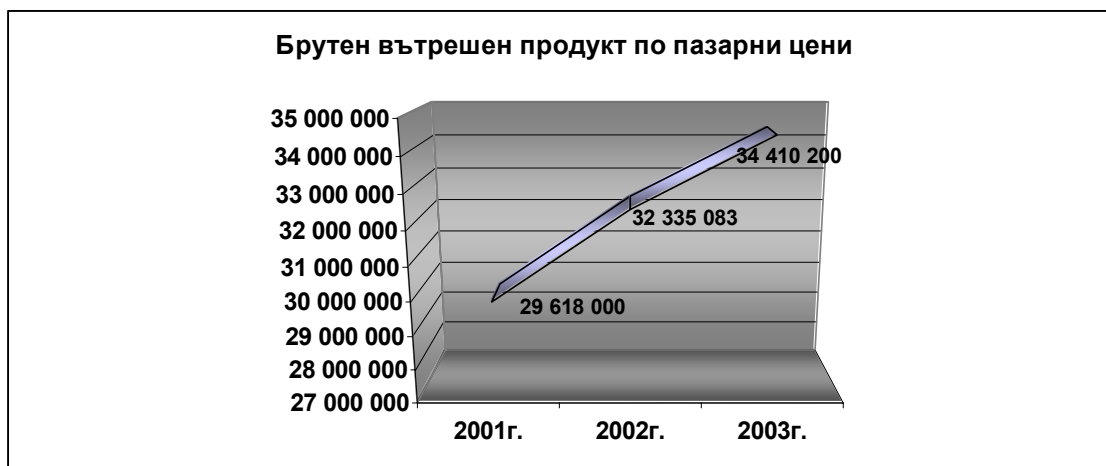
2. Показатели за мястото на застраховането в българската икономика

ПОКАЗАТЕЛИ	мярка	2003г.	2002г.	2001г.
1. Брутен вътрешен продукт по пазарни цени**	в хил. лв.	34 410 200	32 335 083	29 618 000
2. Брутен премиен приход от застраховане	в хил. лв.	666 346	618 156	478 188
3. Застрахователно проникване (брутен премиен приход към БВП в %) /2/:/1/	%	1,94	1,91	1,61
5. Население в края на годината	Души	7 801 300	7 845 841	7 929 483
7. Застрахователна плътност (премиен приход на човек от населението) /2/:/5/	лв.	85,41	78,79	60,31
8. Депозити на населението	в хил. лв.	6 756 500	5 672 500	5 032 100
9. Математически резерв и капитализирана стойност на пенсиите	в хил. лв.	69 060	80 318	70 984

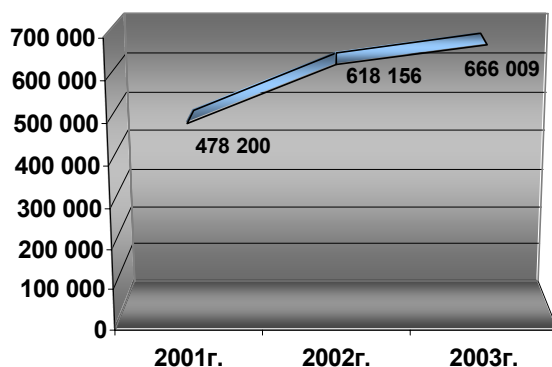
През 2003 г. застрахователното проникване продължи да се увеличава. Утвърди се трайна тенденция към нарастване значението на застраховането за развитието на националната икономика.

Коефициентът на еластичност на премиения приход от застраховане, изчислен като съотношение между темповете на прираст на brutния премиен приход и на brutния вътрешен продукт в текущи цени, трайно се задържа на равнище над единица. За 2002 – 2003 г. този показател е 1,20 при 3,19 за 2001 – 2002 г. и 2,18 съответно за 2000 – 2001 г. Застрахователната плътност също нарасна през 2003 г. като достигна равнище от 85,41 лв. на човек от населението, което е с 8,40 % повече спрямо 2002 г.

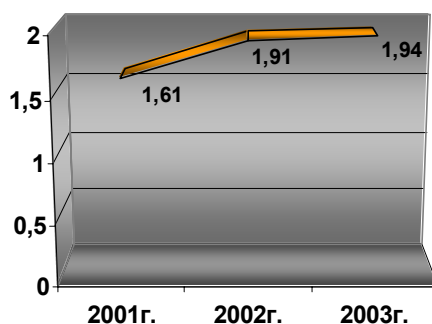
Посочените общи тенденции не могат да се отнесат към животозастраховането, където е налице спад през 2003 г. и е отчетено намаление както на brutния премиен приход, така и на формираните застрахователни резерви. Математическият резерв и капитализираната стойност на пенсиите по животозастраховане намаляха с 14,02 %, докато в същото време депозитите на населението нараснаха с 19,11% спрямо предходната година.

Брутен премиен приход от застраховане

Застрахователно проникване (брутен премиен приход към БВП в %)

3. Премиен приход и пазарни дялове

3.1. Общо за застрахователния пазар

През 2003 г. брутният премиен приход на лицензираните застрахователи достигна 666,346 млн. лв. Темпът на прираст спрямо предходната година е 7,80 %, което е с 21,47 процентни пункта по-ниско от равнището му за 2002 г. Въпреки това темпа на прираст показва динамиката в развитието на застрахователния отрасъл.

№	ЗАСТРАХОВАТЕЛИ	2003 г.		2002 г.	
		Премиен приход (в хил.лв.)	Пазарен дял (%)	Премиен приход (в хил.лв.)	Пазарен дял (%)
A.	ОБЩО ЗАСТРАХОВАНЕ – ВСИЧКО, в т.ч.:	591 609	88,78	469 447	75,94
1	ЗПАД “Булстрад” АД	102 030	15,31	101 036	16,34
2	“ДЗИ – Общо застраховане” АД	96 746	14,52	67 423	10,91
3	ЗПАД “Алианс България” АД	94 238	14,14	84 224	13,63
4	ЗД “Бул инс” АД	84 757	12,72	57 746	9,34
5	“Застрахователно и презастрахователно дружество Витоша” АД	35 955	5,40	27 565	4,46
6	ЗАО “Енергия”	31 548	4,73	24 224	3,92
7	“Застрахователно дружество Евро инс” АД	23 045	3,46	17 039	2,76
8	ЗК “Орел” АД	22 833	3,43	17 333	2,80
9	“Застрахователна компания Юпитер” АД	18 626	2,80	21 098	3,41
10	ЗАО “ЗК Левски Спартак” АД	18 324	2,75	6 529	1,06
11	“Застрахователно акционерно дружество „Армеец” АД	12 743	1,91	6 360	1,03
12	“Застрахователна компания Български имоти” АД	11 093	1,66	9 622	1,56

13	“Ей Ай ДЖи България застрахователно и презастрахователно дружество” ЕАД	10 675	1,60	6 876	1,11
14	ЗАД “Виктория”	6 072	0,91	334	0,05
15	МЗК “Европа” А Д	5 096	0,76	5 456	0,88
16	“Хановер КООП България” ЗАД	5 031	0,76	2 576	0,42
17	“Кю Би И Интернешънъл Иншурънс Лимитид - клон София”	5 021	0,75	7 314	1,18
18	“Общинска застрахователна компания” АД	4 372	0,66	3 559	0,58
19	“Интерамерикан България ЗАД”	3 247	0,49	2 966	0,48
20	“Българска агенция за експортно застраховане” АД	157	0,02	167	0,03
Б.	ЖИВОТОЗАСТРАХОВАНЕ – ВСИЧКО, в т.ч.:	74 737	11,22	148 709	24,06
I.	Акционерни дружества	72 407	10,87	137 396	22,23
1	“ДЗИ” АД	23 735	3,56	47 360	7,66
2	ЗАД “Алианс България Живот” АД	16 253	2,44	11 018	1,78
3	“Ей Ай Джи Лайф (България) - Животозастрахователно Дружество” ЕАД	9 437	1,42	6 275	1,02
4	ЗК “Орел Живот” АД	9 364	1,41	16 489	2,67
5	ЗАД “Булстрад ДСК – Живот” АД	4 700	0,71	10 418	1,69
6	“Граве България” АД	4 031	0,60	3 048	0,49
7	“Застрахователна Компания Витоша – Живот” АД	3 232	0,49	12 912	2,09
8	ЖЗК “Български имоти” АД	1 655	0,25	29 876	4,83
II.	Взаимозастрахователни кооперации	2 330	0,35	11 313	1,83
1	ВЗК “Добруджа – М – Живот”	1 677	0,25	8 472	1,37
2	“Взаимозастрахователна кооперация Медик – център”	409	0,06	227	0,04
3	“Българска взаимозастрахователна кооперация”	244	0,04	2 614	0,42
ОБЩО ЗА ПАЗАРА (А+Б):		666 346	100	618 156	100

Общото застраховане продължи да се развива с устойчиви темпове. Относителният дял на сектора в брутния премиен приход от застраховането е 88,78 %, което е с 12,84 процентни пункта повече от предходната година.

По-различна е тенденцията в развитието на животозастраховането. За разлика от предходните години, когато секторът увеличаваше дела си в брутния премиен приход от застраховането благодарение на силно изпреварващите си темпове на прираст, през 2003 г. относителният му дял намаля на 11,22 %, при 24,06 % съответно за 2002 г.

3.2. Пазар по общо застраховане

През 2003 г. двадесетте застрахователни дружества, извършващи дейност по общо застраховане, реализираха премиен приход в размер на 591,609 млн. лв., което е с 26,02 % повече в сравнение с 2002 г. Нарастването на премиения приход от общото застраховане е с 5,92 процентни пункта повече от нарастването му през 2002 г. спрямо 2001 г.

Показателят за застрахователно проникване на сектора възлезе на 1,72 % срещу 1,45 % за предходната година, което потвърждава тенденцията на стабилно динамично развитие на този пазар и илюстрира нарасналото значение на общото застраховане за икономиката на страната.

Премиен приход и пазарни дялове на застрахователите по общо застраховане

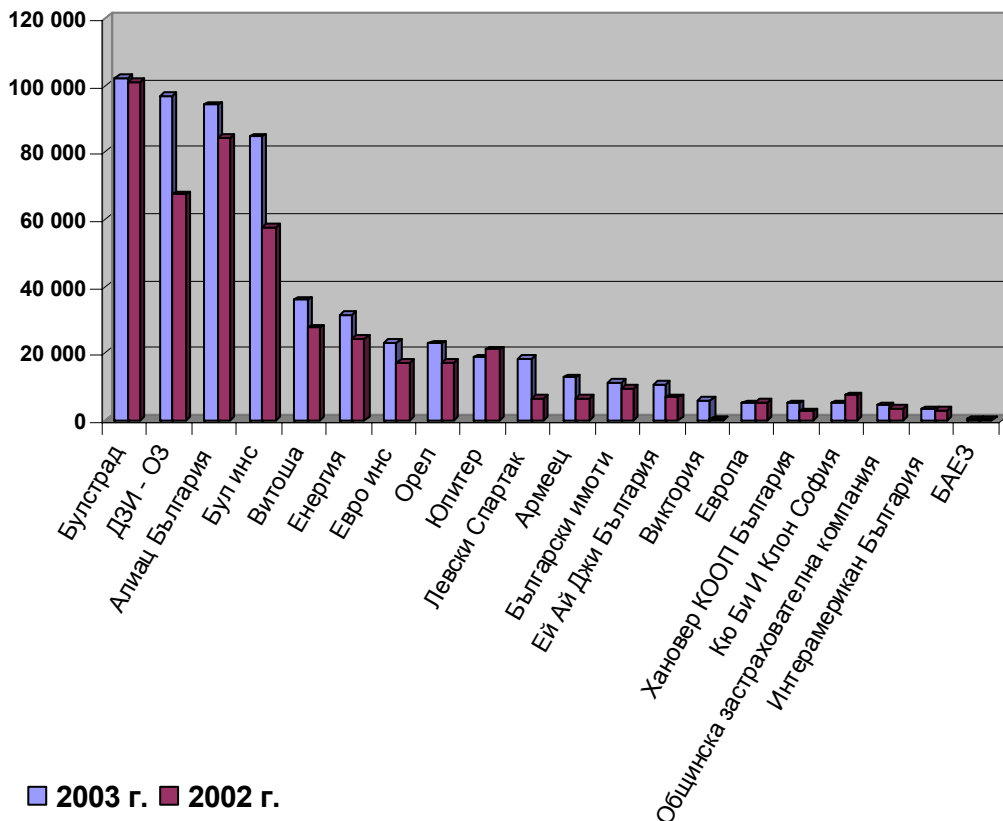
№	ЗАСТРАХОВАТЕЛИ	2003 г.		2002 г.	
		Премиен приход (в хил.лв.)	Пазарен дял (%)	Премиен приход (в хил.лв.)	Пазарен дял (%)
1	ЗПАД “Булстрад” АД	102 030	17,25	101 036	21,52
2	“ДЗИ - Общо застраховане” АД	96 746	16,35	67 423	14,36
3	ЗПАД “Алианс България” АД	94 238	15,93	84 224	17,94
4	ЗД “Бул инс” АД	84 757	14,33	57 746	12,3

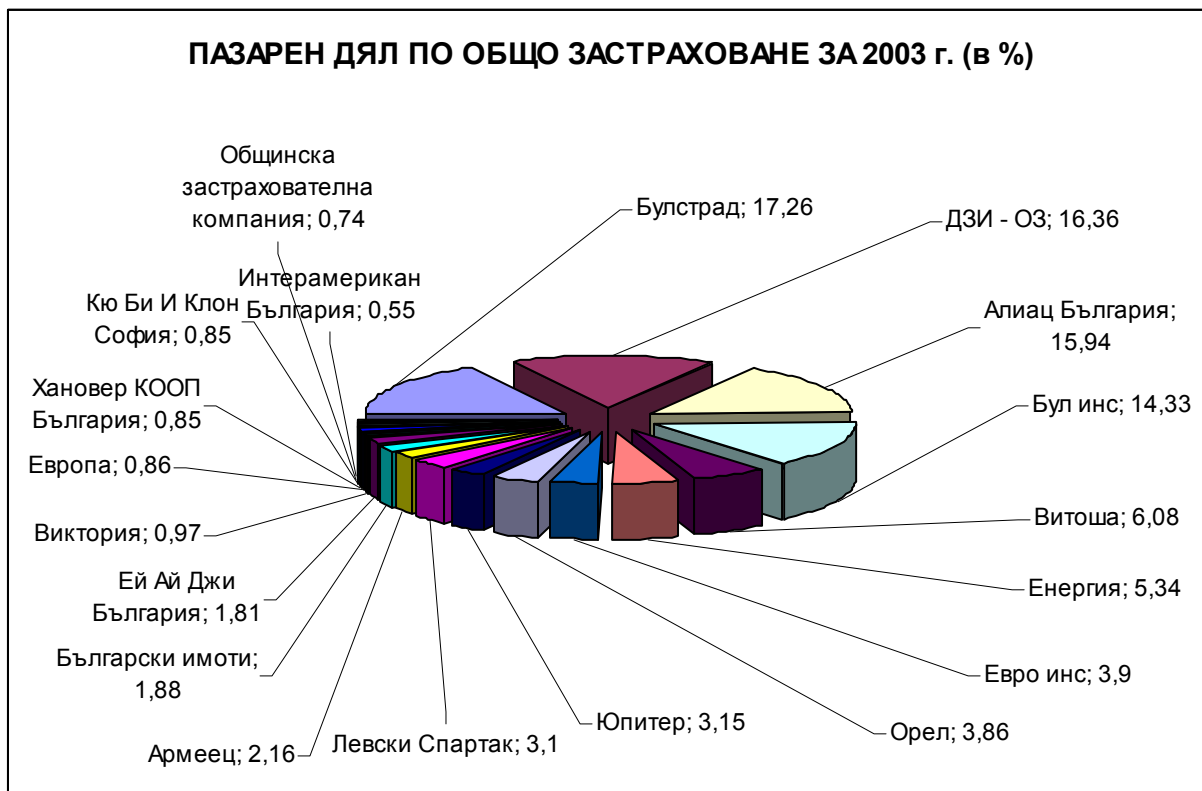
5	“Застрахователно и презастрахователно дружество Витоша” АД	35 955	6,08	27 565	5,87
6	ЗАД “Енергия”	31 548	5,33	24 224	5,16
9	“Застрахователно дружество Евро инс” АД	23 045	3,90	17 039	3,63
7	ЗК “Орел” АД	22 833	3,86	17 333	3,69
8	“Застрахователна компания Юпитер” АД	18 626	3,15	21 098	4,49
14	ЗАД “ЗК Левски Спартак” АД	18 324	3,10	6 529	1,39
11	“Застрахователно акционерно дружество “Армеец” АД	12 743	2,15	6 360	1,35
10	“Застрахователна компания Български имоти” АД	11 093	1,88	9 622	2,05
12	“Ей Ай Джи България застрахователно и презастрахователно дружество” ЕАД	10 675	1,80	6 876	1,46
19	ЗАД “Виктория”	6 072	1,03	334	0,07
16	МЗК “Европа” АД	5 096	0,86	5 456	1,16
18	“Хановер КООП България” ЗАД	5 031	0,85	2 576	0,55
13	“Кю Би И Интернешънъл Иншурънс Лимитид - клон София”	5 021	0,85	7 314	1,56
15	“Общинска застрахователна компания” АД	4 372	0,74	3 559	0,76
17	“Интерамерикан България ЗАД”	3 247	0,55	2 966	0,63
20	“Българска агенция за експортно застраховане” АД	157	0,03	167	0,04
	ОБЩО:	591 609	100,00	469 447	100

Нарастването на премиения приход е показателно за преобладаващата част от общозастрахователните дружества. Само четири от тях не увеличиха премиения си приход.

През 2003 г. продължи реструктурирането на българския общозастрахователен пазар. Утвърди се тенденцията към намаляване степента на концентрация на пазара. Делът на трите най-големи общозастрахователни дружества продължи да намалява. Ако през 1999 г. те реализираха 59,98 % от премиения приход по общо застраховане, през 2001 г. общият им премиен приход намалю на 57,45 %, през 2002 г. – на 53,82 %, а през 2003 г. – на 49,53 %. Така през последните няколко години се установи ясно изразена тенденция към деконцентрация на общозастрахователния пазар.

ПРЕМИЕН ПРИХОД ПО ОБЩО ЗАСТРАХОВАНЕ

3.3. Пазар на животозастраховането

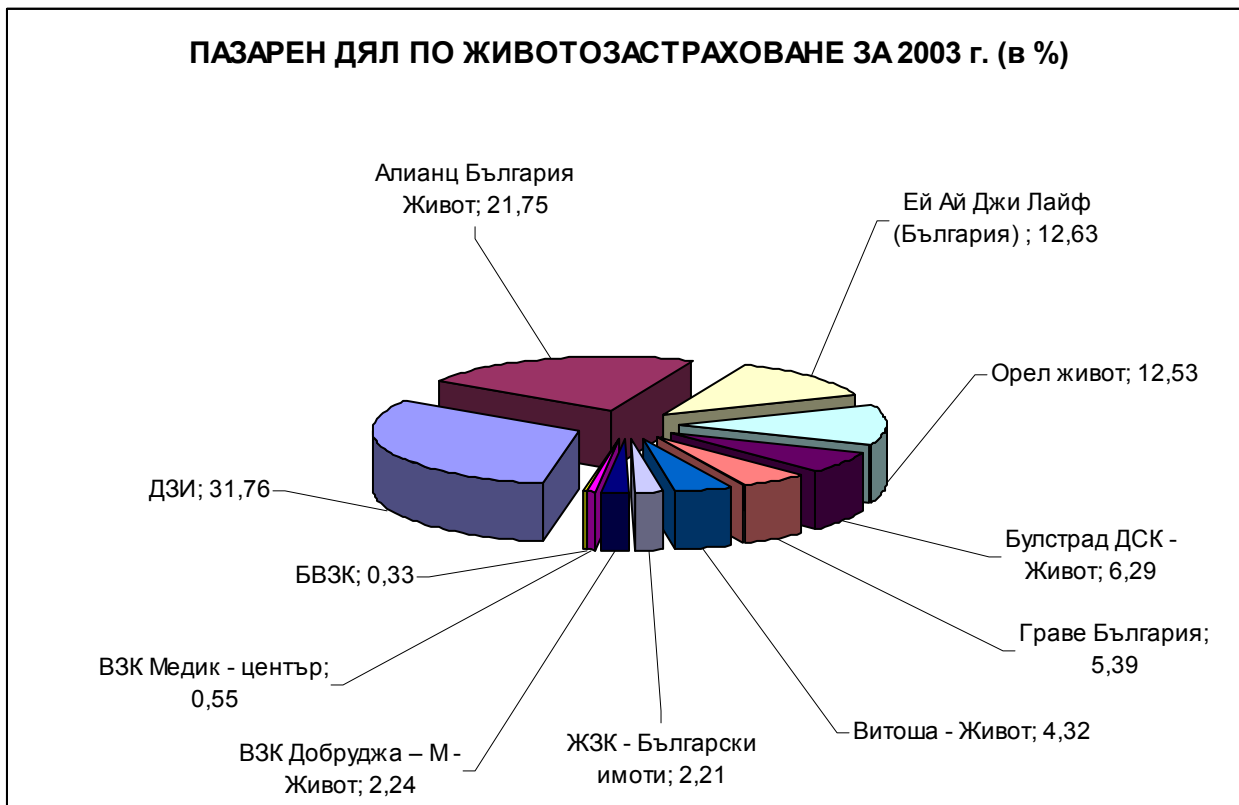
През 2003 г. осем животозастрахователни акционерни дружества и три взаимозастрахователни кооперации реализираха брутен премиен приход в размер на 74,737 млн. лв. при 148,709 млн. лв. през 2002 г. Намалението спрямо предходната година е с 49,74 %. Застрахователното проникване през 2003 г. спадна на 0,22 % при 0,46 % през 2002 г.

Както при общото застраховане и в животозастраховането е налице тенденция на пазарна деконцентрация. Сумарният дял на трите най-големи животозастрахователни дружества през 2003 г. е 66,14 % срещу 63,03 % през 2002 г., 74,02 % през 2001 г. и 86,02 % през 2000 г., което показва, че независимо от лекото нарастване дела на големите животозастрахователни компании през 2003 г., се запазва тенденцията към деконцентрация на пазара. Наблюдава се и преразпределение на пазара – ЗАД “Алианц България Живот” АД измести от второто място ЖЗК “Български имоти” АД, което драстично намали пазарния си дял. ЗК “Орел живот” АД, който до 2001 г. заемаше второ място, през 2002 г. и 2003 г. остана на четвърта позиция в сектора.

Премиен приход и пазарни дялове на животозастрахователите

№	ЗАСТРАХОВАТЕЛИ	2003 г.		2002 г.	
		Премиен приход (в хил. лв.)	Пазарен дял (%)	Премиен приход (в хил. лв.)	Пазарен дял (%)
I. АКЦИОНЕРНИ ДРУЖЕСТВА					
1	“ДЗИ” АД	23 735	31,76	47 360	31,85
2	ЗАД “Алианц България Живот” АД	16 253	21,75	11 018	7,41
3	“Ей Ай Джи Лайф (България) Животозастрахователно Дружество” ЕАД	9 437	12,63	6 275	4,22
4	ЗК “Орел живот” АД	9 364	12,53	16 489	11,09
5	ЗАД “Булстрад ДСК – Живот” АД	4 700	6,29	10 418	7,00
6	“Граве България” АД	4 031	5,39	3 048	2,05
7	“Застрахователна компания Витоша – Живот” АД	3 232	4,32	12 912	8,68
8	ЖЗК “Български имоти” АД	1 655	2,21	29 876	20,09
	ОБЩО ЗА I:	72 407	96,88	137 396	92,39
II. ВЗАИМОЗАСТРАХОВАТЕЛНИ КООПЕРАЦИИ					

1	ВЗК “Добруджа – М – Живот”	1 677	2,24	8 472	5,70
2	“Взаимозастрахователна кооперация Медик – център”	409	0,55	227	0,15
3	“Българска взаимозастрахователна кооперация”	244	0,33	2 614	1,76
	ОБЩО ЗА П:	2 330	3,12	11 313	7,61
III.	ОБЩО I+II:	74 737	100	148 709	100

4. Изплатени обезщетения

Общият размер на изплатените нетни обезщетения и суми през 2003 г. възлезе на 235 924 хил. лв. срещу 288 545 хил. лв. през 2002 г. Намалението спрямо предходната година е с 18,24 %, което е следствие на почти два пъти и половина по-малко изплатените суми по животозастраховане.

№	ЗАСТРАХОВАТЕЛИ	2003 г.	2002 г.
		Изплатени обезщетения и суми (в хил. лв.)	Изплатени обезщетения и суми (в хил. лв.)
A.	ОБЩО ЗАСТРАХОВАНЕ - ВСИЧКО, в т.ч.:	193 763	186 601
1	ЗПАД “Булстрад” АД	47 335	40 774
2	ЗПАД “Алианц България” АД	35 655	35 226
3	“ДЗИ - Общо застраховане” АД	28 729	31 203
4	ЗД “Бул инс” АД	25 963	27 907
5	“Застрахователно и презастрахователно дружество Витоша” АД	14 469	12 760
6	ЗК “Орел” АД	10 519	9 023
7	“Застрахователна компания Юпитер” АД	6 208	8 624
8	“Застрахователно дружество Евро инс” АД	8 067	7 774
9	“Застрахователна компания Български имоти” АД	3 206	3 314
10	“Застрахователно акционерно дружество “Армеец” АД	2 723	2 298
11	ЗД “Енергия”	1 243	1 119

12	„Общинска застрахователна компания" АД	1 077	1 028
13	“Кю Би И Интернешънъл Иншурънс Лимитид - клон София”	1 091	758
14	ЗАД “Виктория”	755	191
15	ЗАД “ЗК Левски Спартак” АД	2 654	1 750
16	“Хановер КООП България” ЗАД	1 606	809
17	МЗК “Европа” А Д	1 339	905
18	“Ей Ай Джи (България) застрахователно и презастрахователно дружество” ЕАД	704	612
19	“Интерамерикан България ЗАД”	391	501
20	“Българска агенция за експортно застраховане” АД	29	25
Б. ЖИВОТОЗАСТРАХОВАНЕ – ВСИЧКО (I+II), в т.ч.:		42 169	101 944
I. Акционерни дружества – ВСИЧКО, в т.ч.:		41 514	101 663
1	“ДЗИ” АД	21 789	42 863
2	ЗК “Орел Живот” АД	7 057	11 999
3	ЖЗК “Български имоти” АД	6 041	25 993
4	“Застрахователна компания Витоша – Живот” АД	1 532	11 009
5	ЗАД “Булстрад ДСК – Живот” АД	1 625	7 547
6	ЗАД “Алианц България Живот” АД	3 107	2 106
7	„Ей Ай Джи Лайф (България) - Животозастрахователно Дружество” ЕАД	279	125
8	“Граве България” АД	84	21
II. ВЗАИМОЗАСТРАХОВАТЕЛНИ КООПЕРАЦИИ – ВСИЧКО, вт.ч.:		655	281
1	ВЗК “Добруджа - М – Живот”	558	109
2	“Българска взаимозастрахователна кооперация”	77	2
3	“Взаимозастрахователна кооперация Медик – център”	20	170
ОБЩО ЗА ПАЗАРА (А+Б):		235 924	288 545

5. Щетимост и технически резултат

Технически резултат на дружества по общо застраховане

№	Section 1.01 ЗАСТРАХОВАТЕЛИ	Технически (застрахователен) резултат (в хил. лв.)	Коефициент на разходите (%)	Нетен коефициент на щетимост (%)
1	ЗАД “Енергия”	11 665	0,74	10,89
2	ЗПАД “Алианц България” АД	3 580	33,45	50,02
3	“Застрахователна компания Юпитер” АД	2 191	51,86	35,39
4	“ДЗИ - Общо застраховане” АД	1 786	13,76	36,55
5	“Застрахователно дружество Евро инс” АД	1 642	40,73	34,48
6	ЗД “Бул инс” АД	1 625	39,37	41,02
7	ЗПАД “Булстрад” АД	973	46,74	47,56
8	ЗАД “ЗК Левски Спартак” АД	757	68,11	1,80
9	“Застрахователно и презастрахователно дружество Витоша” АД	660	37,09	42,85
10	“Ей Ай Джи България застрахователно и презастрахователно дружество” ЕАД	456	3,12	17,27
11	МЗК “Европа” А Д	136	67,31	20,04
12	“Застрахователна компания Български имоти” АД	22	87,20	51,40
13	ЗК “Орел” АД	21	39,94	54,05
14	ЗАД “Виктория”	-141	59,35	18,77
15	“Кю Би И Интернешънъл Иншурънс Лимитид - клон София”	-179	52,57	34,76
16	“Интерамерикан България ЗАД”	-305	97,72	28,85
17	“Общинска застрахователна компания” АД	-394	75,21	23,96
18	“Българска агенция за експортно застраховане” АД	-440	510,62	17,70

19	“Застрахователно акционерно дружество “Армеец” АД	-554	47,44	32,17
20	“Хановер КООП България” ЗАД	-704	82,11	35,21
	ОБЩО	22 797	37,48	38,07

Технически резултати на животозастрахователите

№	ЗАСТРАХОВАТЕЛ	Технически (застрахователен) резултат (в хил. лв.)
I.	АКЦИОНЕРНИ ДРУЖЕСТВА – ВСИЧКО, в т.ч.:	-2 834
1	ЗАД “Алианс България Живот” АД	-582
2	ЗАД “Булстрад ДСК – Живот” АД	236
3	ЖЗК “Български имоти” АД	9
4	“Застрахователна компания Витоша – Живот” АД	6
5	“Граве България” АД	-225
6	ЗК “Орел живот” АД	-313
7	“ДЗИ” АД	-907
8	“Ей Ай Джи Лайф (България) Животозастрахователно Дружество” ЕАД	-1 058
II.	ВЗАИМОЗАСТРАХОВАТЕЛНИ КООПЕРАЦИИ – ВСИЧКО, в т.ч.:	-4 169
1	“Взаимозастрахователна кооперация Медик – център”	48
2	“Българска взаимозастрахователна кооперация”	-82
3	ВЗК “Добруджа - М – Живот”	-4 135
	ОБЩО I + II:	-7 003

6. Технически резерви

6.1. Застрахователни технически резерви – общо застраховане

(в хил. лв.)

	2003 г.	2002 г.
Обща стойност на активите	567 634	571 997
Застрахователни резерви	326 033	250 188
Пренос-премиен резерв	154 937	99 130
Резерв за предстоящи плащания	168 965	149 065
Запасен фонд	1 597	1 952
Други резерви, одобрени от КФН	534	41
Застрахователни резерви към активи (%)	57,44	43,74

Размерът на застрахователните резерви по общо застраховане е по-висок с 31,32 % спрямо 2002 г., а общата стойност на активите намалява с 0,76 %. В следствие нарастването на застрахователните резерви при относително запазване на размера на активите непроменен, съотношението на застрахователните резерви към общите активи е по-високо с 13,70 процентни пункта, спрямо това за 2002 г.

С най-висок темп е нараснал пренос-премийния резерв – 56,30 %, като изпреварва темпа на нарастване на премийния приход повече от два пъти. Нарастването на резерва за предстоящи плащания е с по-нисък темп – 13,35 %.

Единствено запасният фонд намалява спрямо предходната година с 18,19 % и през 2003 г. представлява едва 0,27 % от брутния премиен приход по общо застраховане.

6.2. Застрахователни технически резерви – животозастраховане

(в хил. лв.)

	2003 г.	2002 г.
Резерв по застраховки “Живот”, свързани с инвестиционен фонд	9 840	7 388
Обща стойност на активите	233 480	248 127

Застрахователни резерви	106 094	112 565
Математически резерв	62 300	67 563
Резерв за предстоящи плащания	12 497	13 010
Пренос-премиен резерв	9 095	7 214
Капитализирана стойност на пенсиите	6 760	12 755
За пасен фонд	3 325	2 329
Други резерви, одобрени от КФН	2 277	2 306
Застрахователни резерви към активи (%)	45,44	45,36

Налице е спад в размера на застрахователните резерви, като спрямо 2002 г. те са намалели с 5,75 %. В същата степен намалява и общия обем на активите – 5,9 % по-малко в сравнение с 2002г. и съотношението застрахователни резерви към активи остава непроменено.

7. Финансови резултати на застрахователите

(в хил. лв.)

	2003 г.	2002 г.
A. ОБЩО ЗАСТРАХОВАНЕ		
1 ЗАД “Енергия”	13 625	10 476
2 ЗПАД “Алианц България” АД	6 277	7 927
3 “ДЗИ - Общо застраховане” АД	3 214	2 524
4 “Застрахователна компания Юпитер” АД	2 095	1 126
5 “Застрахователно дружество Евро инс” АД	1 544	706
6 ЗАД “ЗК Левски Спартак” АД	642	1 118
7 ЗД “Бул инс” АД	602	3 474
8 “Застрахователно и презастрахователно дружество Витоша” АД	573	509
9 “Застрахователно акционерно дружество “Армеец” АД	550	-998
10 ЗПАД “Булстрад” АД	549	-3 017
11 МЗК “Европа” АД	202	107
12 ЗАД “Виктория”	65	-771
13 ЗК “Орел” АД	21	-1 811
14 “Застрахователна компания Български имоти” АД	19	35
15 “Българска агенция за експортно застраховане” АД	-38	110
16 “Общинска застрахователна компания” АД	-75	288
17 “Кю Би И Интернешънъл Иншурънс Лимитид - клон София”	-217	-752
18 “Ей Ай Джи България застрахователно и презастрахователно дружество” ЕАД	-240	-129
19 “Интерамерикан България ЗАД”	-272	-346
20 “ХанOVER КООП България” ЗАД	-689	-1 048
Б. ЖИВОТОЗАСТРАХОВАНЕ		
I Акционерни дружества		
1 “ДЗИ” АД	3 661	1 206
2 ЗАД “Алианц България Живот” АД	791	129
3 ЗАД “Булстрад ДСК – Живот” АД	166	120
4 “Граве България” АД	162	241
5 “Застрахователна компания Витоша – Живот” АД	60	44
6 ЗК “Орел Живот” АД	27	25
7 ЖЗК “Български имоти” АД	4	384
8 “Ей Ай Джи Лайф (България) Животозастрахователно дружество” ЕАД	-1 058	-2 051
II. Взаимозастрахователни кооперации		
1 “Взаимозастрахователна кооперация Медик – център”	58	-86
2 „Българска взаимозастрахователна Кооперация”	34	150
3 ВЗК “Добруджа – М – Живот”	-4 135	4 597
ОБЩО ЗА ПАЗАРА (А+Б):	28 217	24 287